

Rookvrije stadions

Opleiding veiligheidspersoneel

Programma

1. Rookvrije stadions: waarom
2. Denormalisatie
3. Roken is een verslaving
  - *Cijfers*
  - *Stoppen is mogelijk!*
  - *Gedragsverandering*
4. Hoe communiceren in het stadion
  1. Handvaten voor een gesprek
  2. Rollenspel

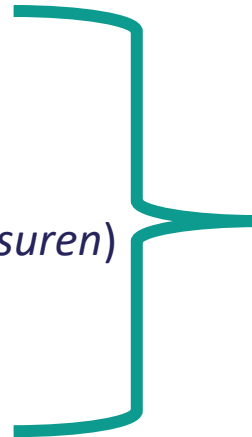
1. Rookvrije stadions: waarom ?

Wijziging van de wet van 22 december 2009 via wet van 26 maart 2024:

Nieuwe rookvrije omgevingen in een aantal publiek toegankelijke plaatsen: *Inwerkingtreding: 31/12/2024*

Worden rookvrij

- Speelterreinen
- Sportterreinen
- Kinderboerderijen (*enkel tijdens openingsuren*)
- Dierenparken
- Attractieparken

Plaatsen met een grote aanwezigheid van kinderen en jongeren

"Zien roken doet roken"
"Zien vaperen, doet vaperen"

Generatie Rookvrij

De uitbreiding van het rookverbod moet helpen om tot een rookvrije generatie te komen. De federale regering wil dat er tegen 2040 geen jongeren meer beginnen met roken of vaperen.

TOEPASSING

► WAAR

Vanaf de **officiële ingang(en)** van het terrein (bv. vanaf de ingangspoort, een toegangsbord, een hek,..)

► WANNEER

- geldt ook **buiten** de openingsuren
- ook bij privé aangelegenheden
- ook niet-sportieve evenementen (*uitzond: meerdaagse muziekfestivals*)

24/7

► WIE

- iedereen (spelers, bezoekers, stewards, leveranciers, ...)
- ook voor vrijwilligers en bestuur, coaches en trainers, ..
- geldt ook voor de toeschouwer-zones/tribunes

Uitzonderling:
Parking en
horeca

https://www.health.belgium.be/sites/default/files/uploads/fields/fpshealth_the_me_file/faq_2009_v4_nl.pdf

<p>45. <i>Geldt er een rookverbod op het terras van een cafetaria van een sportterrein / sportcomplex?</i></p>	<p>Het terras van een cafetaria die bij een sportterrein of sportcomplex hoort, volgt de algemene regelgeving die van toepassing is voor horeca-terrassen en wordt niet gevat door dit rookverbod op sportterreinen.</p>
<p>46. <i>Mag je roken op een geïmproviseerd "terras" naast of op een sportterrein?</i></p>	<p>Roken is toegestaan op het terras van een horecagelegenheid waar meubilair (tafels, stoelen, parasols, bijzettafels, enz.) aanwezig is en waar de klanten van de horecagelegenheid worden uitgenodigd om ter plaatse consumpties te nuttigen. Een geïmproviseerde ruimte met stoelen en/of tafels op of naast een sportterrein is echter geen horecaterras dat is vrijgesteld van het rookverbod.</p>

Voor alle vormen van tabak en soortgelijke producten

Stades dans tabac

il est interdit d'utiliser des produits du
tabac et des e-cigarettes

Rookvrij stadion

Het gebruik van e-sigaretten en
tabaksproducten is verboden

NICOTINE PRODUCTEN

SNUS en Nicotine pouches: verboden – illegal

- gebruikt door topvoetballers (*cfr studie in UK*).
- In ons land de verkoop ervan zowel in winkels als online verboden
- Clubs die hun voetballers willen helpen bij het afbouwen van een eventuele nicotineverslaving kunnen bij **Tabakstop** terecht via 0800 111 00.

Half of players using snus would like to stop – study (Source: BBC, 28 May 2024)

Of the male respondents, 18% said they currently use snus while 42% said they had tried the substance at least once

"This is an important piece of work that will help players, clubs and medical staff make informed decisions about snus use," said Dr Michael Bennett, the PFA's director of player wellbeing.

PRODUITS NICOTINE

SNUS et sachets de nicotine : interdit – illégal

- Utilisés par certains footballeurs pro (*cfr étude menée en Royaume-Uni*).
- En Belgique, vente dans les magasins et en ligne est interdite.
- Les clubs qui souhaitent aider leur joueurs à se débarrasser de leur dépendance à la nicotine peuvent contacter Tabakstop 0800 111 00.

ROOKZONES

- Rookzones kunnen voorzien worden.
  - De rookzone mag **geen doorgangszone** zijn;
  - De rookzone moet **uit het zicht** liggen (van kinderen) en **goed afgebakend** zijn;
  - De rookzone moet zo ingericht worden dat de rook zich niet te veel naar rookvrije zones kan verspreiden;
  - De rookzone moet **duidelijk gesignaleerd** worden
- Rookzones zijn een opportuniteit om “Tabakstop” te vermelden.

CONTROLES EN SANCTIES

- De **inbreuken zijn strafbaar**
  - Zowel de **uitbater** als de **roker** riskeren een geldboete van 208 € tot 8.000€.
  - De **uitbater en de roker zijn elk dus voor hun deel verantwoordelijk** voor de naleving van de nieuwe wet.
- *in eerste instantie sensibiliserend*

SENSIBILISERING

- **De kernboodschap bevat:**
  - *“Een rookvrij stadion wil supporters en medewerkers beschermen tegen de gevaren van passief roken en het goede voorbeeld geven aan kinderen. Bovendien gaat sport en roken niet samen.”*
  - **Gebruik zoveel mogelijk communicatiekanalen van de club en breng een positieve boodschap. Het is niet de bedoeling de supporters die roken te stigmatiseren maar wel de personen rondom hen te beschermen.**

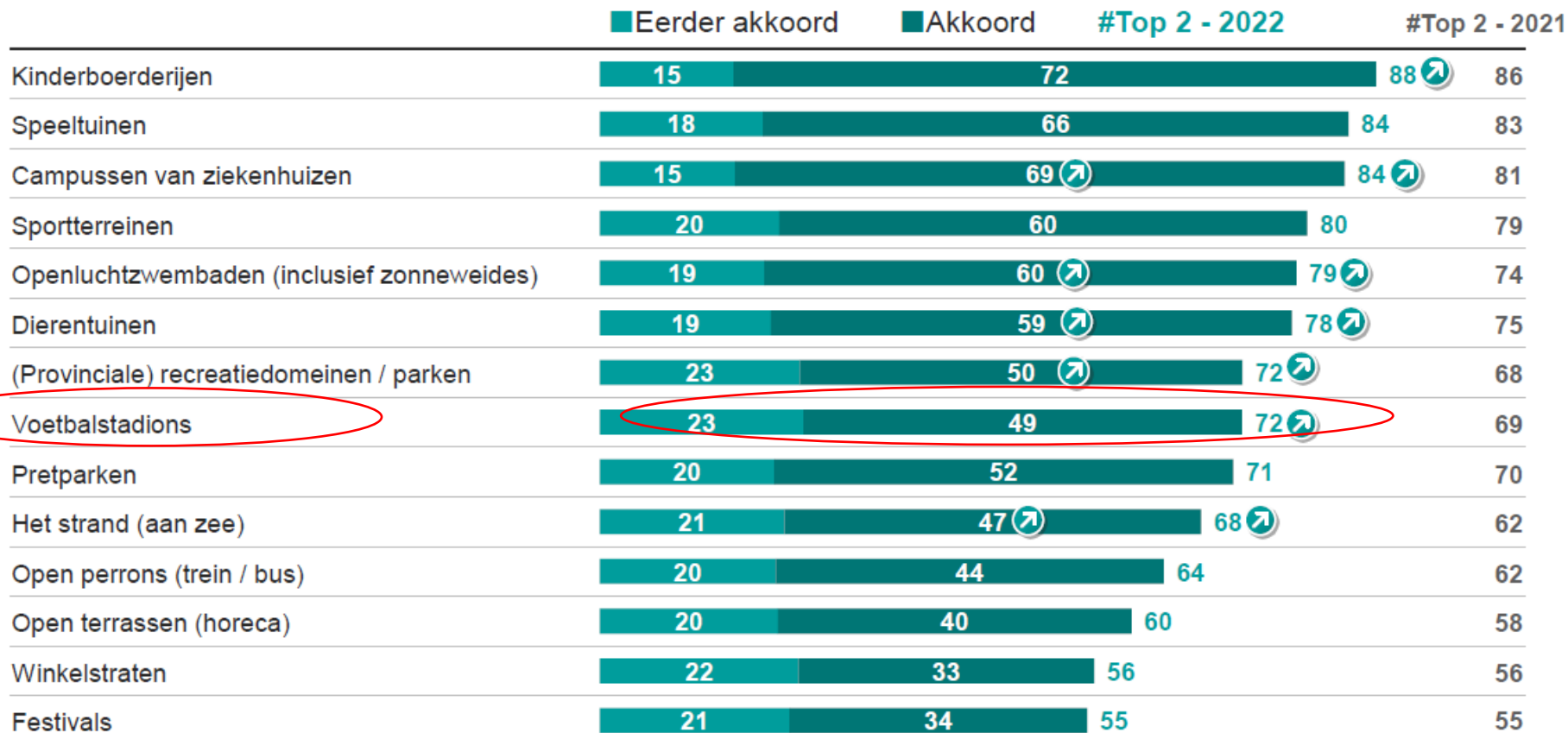

Vragen omtrent de wetgeving?

2. Denormaliseren: meer en meer draagvlak voor rookvrije omgevingen

ROOKVRIJE OMGEVINGEN

Denormaliseren: >50% van de rokers is ook voor een rookvrij stadion

ROOKVRIJE OMGEVINGEN - % TOP 2 (AKKOORD + EERDER AKKOORD)

	TOTAAL	ROKERS		
	(n=2536)	NIET-ROKERS (n=1103) – (A)	EX-ROKERS (n=812) – (B)	ROKERS (n=612) – (C)
Kinderboerderijen	88	91 C	88 C	80
Speeltuinen	84	90 BC	86 C	72
Campussen van ziekenhuizen	84	91 BC	85 C	72
Sportterreinen	80	86 BC	81 C	67
Openluchtwembaden (inclusief zonneweides)	79	87 BC	81 C	61
Dierentuinen	78	88 BC	81 C	58
(Provinciale) recreatiedomeinen / parken	72	84 BC	74 C	50
Voetbalstadions	72	82 BC	74 C	53
Pretparken	71	83 BC	73 C	49

2. Denormaliseren: enkele cijfers

Rookenquête STK :

- 3 op de 4 rokers hebben spijt te roken (73 %).
- 65 % van de rokers wil stoppen.
- 86% vindt dat kinderen het recht hebben op te groeien in een rookvrije omgeving en buiten het zicht van tabak

Enquête Fanclub 1895 en KBVB:

- 22,7% supporters rookt
- 42% wenst te stoppen
- 57% respecteert het verbod in de tribunes
- Meer dan 60% staat positief tegenover het algemeen rookverbod in stadions

Enkele cijfers Generatie Rookvrij

- 2019: start Generatie Rookvrij
- 295 labelhouders
- 2382 rookvrije omgevingen
- 67 charterpartners

2. Denormalisatie: het beeld over roken verandert

Beeld van roken wijzigt wel (dankzij verschillende beslissingen)...
op een paar uitzonderingen na...

“Van de Rode Duivels in de jaren tachtig rookte bijna iedereen.”*

*HLN, 10 februari 2016, Hugo Camps - *Spelers gingen niet het veld op zonder een laatste trek in het toilet*

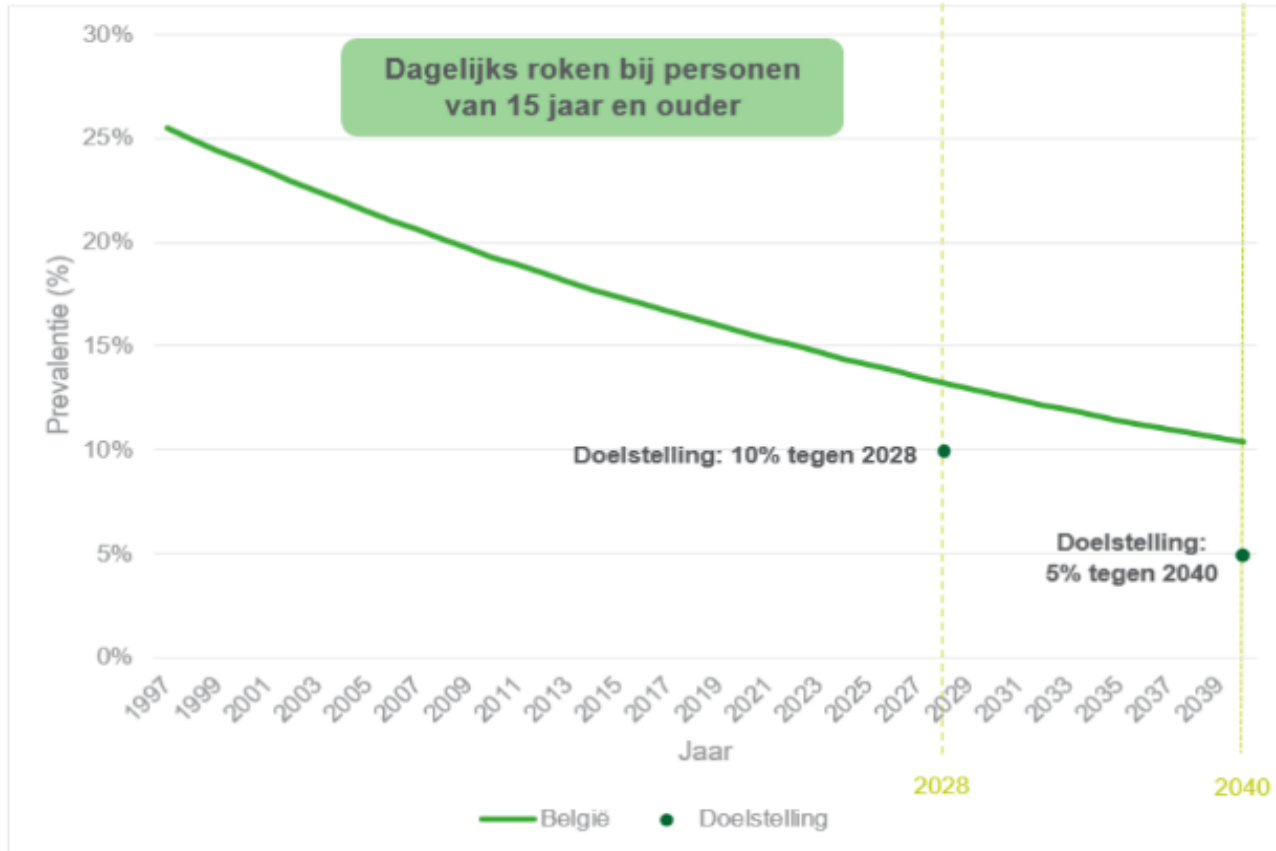
2. Denormalisatie: het beeld over roken verandert

Historiek genomen maatregelen:

- Rookverbod op de trein (2003) en het vliegtuig (1996)
- Rookverbod op **restaurant** (2007)
- Algemeen Rookverbod afgesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn (2009)
  - winkels, kappers, sportzalen, scholen, ..
  - **Werkvloer en horeca**
- Rookverbod in **scholen**: algemeen vanaf 01/09/2018!!!
- Rookverbod in de wagen in bijzijn van kinderen (2019)
- Verbod verkoop tabaksproducten **aan -18j** (2019)
- Neutrale pakjes - geen logo's en fancy kleuren meer (2020)
- Rookverbod op **treinperrons en verkoop nicotinezakjes** (2023)
- Rookvrije speelpleinen, sportterreinen, pretparken, ... (2024)
- Verbod op herbruikbare e-sigaretten (puff's) (2025)
- Uitstalverbod van tabaksproducten (2025)

2. Denormalisatie: het beeld over roken verandert

Doel van de maatregelen =
aantal rokers verder te
verminderen
= omgeving creëren waar
niemand nog wordt
blootgesteld aan
tabaksrook

Aantal mensen die roken stagneert

maar zou verder moeten dalen om te komen tot:

- een rookvrije generatie (jongeren die niet meer starten met roken)
- Om mee-roken te voorkomen (passief roken)
- betere gezondheid en levenskwaliteit (ook bij huidige rokers die erin slagen te stoppen)

Figuur 1 • Trends in dagelijks roken en projecties, leeftijd 15+ jaar, België 1997-2040 en de doelstellingen van de 'Interfederale Strategie 2022-2028

2. Denormalisatie: het beeld over roken verandert

Actieterrein om te kunnen roken wordt steeds kleiner!

→ kan bij sommigen zorgen voor frustratie, weerstand, opstandigheid, onbegrip, ...

Meestal zijn de reacties heel positief, maar de nieuwe wet kan soms ook negatieve reactie uitlokken..

Zeker in open lucht... waar de klemtoon niet ligt op kinderen (stadion is geen speeltuin)

→ Roker staat op zijn vrijheid...

→ Gedrag veranderen vraagt inspanning

Waarom is een rookvrij

1. WET

2. Generatie Rookvrij

gebruiken wanneer u iemand ziet roken in **het** **zicht van kinderen...**

<https://www.health.belgium.be/nl/news/uitbreiding-van-het-rookverbod-en-wetswijzigingen-rond-tabaksproducten>

Wetswijzigingen in 2025

Vanaf 31 december 2024 zal het rookverbod gelden op bepaalde publiek toegankelijke openluchtterreinen, zoals:

- ▶ pretparken
- ▶ dierentuinen
- ▶ speelpleinen
- ▶ sportterreinen

INTERFEDERALE STRATEGIE 2022-2028 VOOR EEN ROOKVRIJE GENERATIE

Vragen omtrent draagvlak en weerstand?

3. Roken is een verslaving

Roken is geen individueel gedrag,

het is een gewoonte die het resultaat is van blootstelling aan een omgeving waarin roken gebruikelijk is (in het gezin, onder vrienden, in de buurt, op het werk, enz.

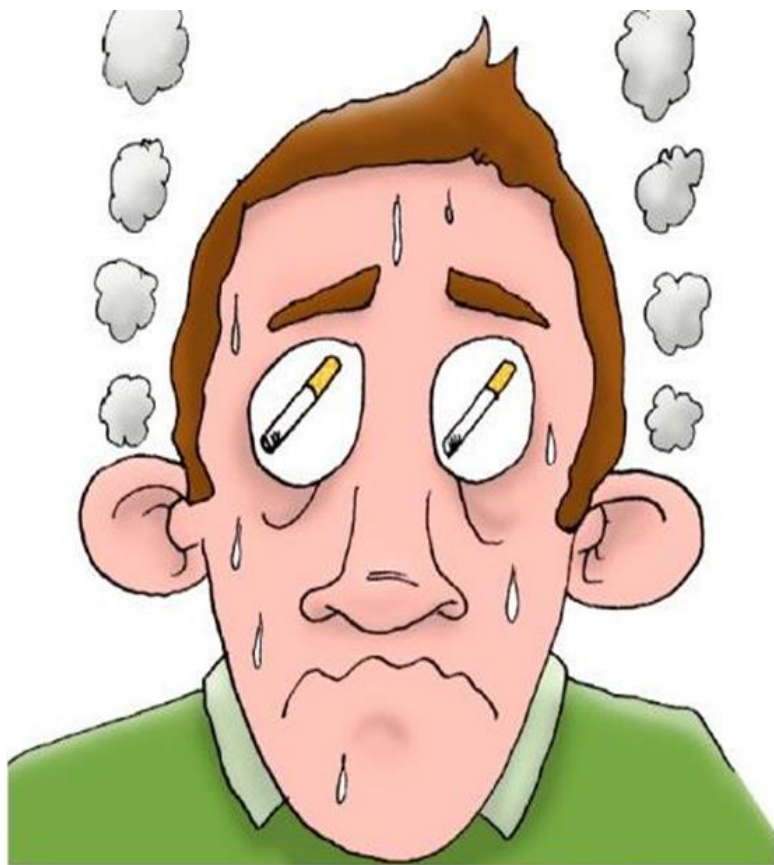
- Roken is geen kwestie van individuele vrijheid.
- Integendeel, roken creëert afhankelijkheid en beperkt onze individuele vrijheid

Laten we jongeren de kans geven om niet te roken, door ze er niet aan bloot te stellen!

- *We kunnen allemaal een rol spelen in het voorkomen van roken. Door mee te werken aan het rookvrij maken van uw stadion, kunt u een belangrijke bijdrage leveren aan het verbeteren van ieders gezondheid.*

3. Roken is een verslaving

**Bij stoppen met roken zijn
ontwenningverschijnselen mogelijk:**

- Zenuwachtigheid, rusteloosheid
- Craving: onweerstaanbare drang om roken
- Prikkelbaarheid, frustratie
- Concentratieproblemen
- Slapeloosheid
- Angst
- Depressieve stemming
- Toegenomen eetlust of gewicht
- Verlaagde hartfrequentie
- Constipatie
- Droge mond
- Vermoeidheid
- Duizeligheid
- “Levendige” dromen

...

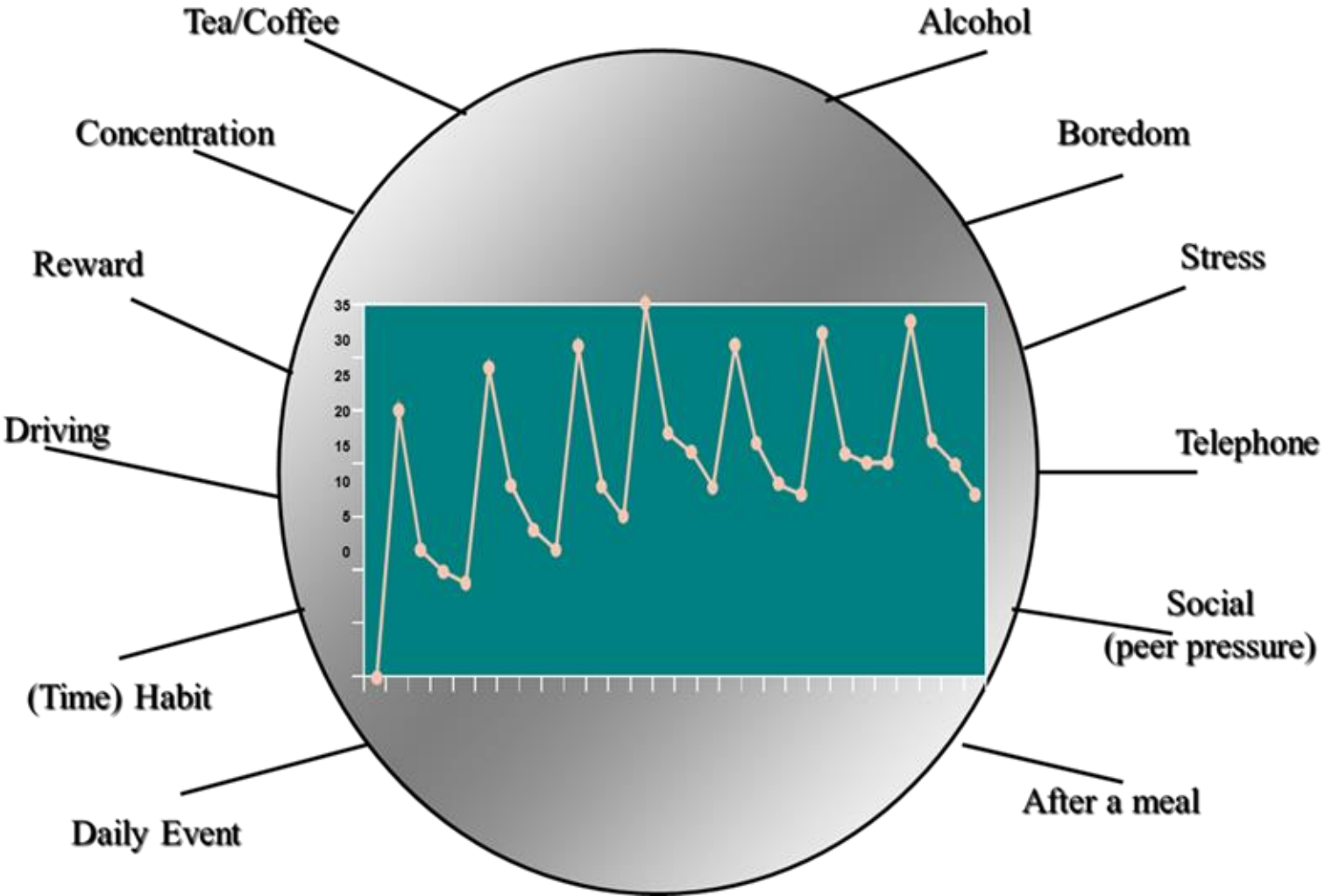
Niet echt iets positiefs dus.....

Daarom net dat vele rokers willen stoppen maar het moeilijk hebben omwille van de afhankelijkheid

3. Roken is een verslaving

Niet gemakkelijk in setting VOETBAL

3. Roken is een verslaving: stoppen met roken, het kan!

Stoppen is .... soms moeilijk:

3. Roken is een verslaving: stoppen met roken, het kan!

Stoppen is ..... een kwestie van goede wil?

Twee elementen spelen een rol:

1. Wil ik wel stoppen?
2. Ben ik bekwaam/capabel om te stoppen?

➤ Toegepast op sport/publieke rookvrije terreinen:

- “Wil ik de *inspanning* doen om *gedurende de wedstrijd niet te roken*?”
- “Zie ik het wel zitten *om zo lang niet te roken*?”

4. Hoe communiceren in het stadion: 3 pijlers

1. Een goed verhaal

⇒ *Zien roken, doet roken*

⇒ *Wetgeving*

2. Zorg ervoor dat het rookverbod duidelijk is aangegeven.

⇒ *Spreek van bij het begin personen aan omtrent de nieuwe regelgeving*

3. Praat op een positieve manier. Ga ervan uit dat men niet op de hoogte is..

⇒ *Het kan zijn dat iemand kwaad reageert. Blijf kalm en ga niet in discussie.*

4. Hoe communiceren in het stadion: 3 pijlers

EEN STERK VERHAAL

Communiceer duidelijk en op diverse plekken over het rookvrij-beleid op het terrein.

Zien roken, doet roken. Samen geven we het goede voorbeeld!

Maak duidelijk zichtbaar dat het terrein rookvrij is.

Spreek direct vanaf de start mensen aan.

Spreek mensen op een vriendelijke manier aan wanneer zij zich niet aan de regels houden. Misschien zijn zij niet op de hoogte van het rookvrij-beleid.

Het kan altijd voorkomen dat iemand niet aardig of positief reageert. Vraag vriendelijk om medewerking en stop geen extra energie in mensen die hier niet voor openstaan.

Communicatietips:

*Hallo, sorry dat ik je stoort maar ik merk dat je rookt.
Weet je dat het terrein rookvrij is?*

ACTIE: Informeer de rokers over de nieuwe rookbeleid en vraag hem de sigaret te doven of zich te verplaatsen naar een rookzone.

Mevrouw, Mijnheer, misschien ben je niet op de hoogte maar weet je dat dit terrein rookvrij is. Hiermee geven we graag het goede voorbeeld aan kinderen.

ACTIE: Verwijs de roker naar de rookzone of plaatsen waar wel mag gerookt worden.

*Hallo, weet je dat je aan de ingang staat van een rookvrij terrein?
We vragen om hier niet te roken zodat bezoekers het terrein rookvrij kunnen betreden.*

ACTIE: Vraag aan de roker om niet aan de ingang te roken maar in de voorziene rookzones buiten het zicht van kinderen.

Rollenspel

“Weet je dat dit een wettelijk rookvrij terrein is”?

“Mag ik je er aan herinneren dat er een wettelijk rookverbod is? We streven ernaar dat er niet gerookt wordt in het zicht van kinderen en medesupporters.”

“ Hier mag je niet roken en ook niet vaperen. Dit is wettelijke zo bepaald.

“Ik probeer je op een vriendelijke manier te vragen om het vaperen te stoppen hier. Op dit wettelijk rookvrij terrein mag je niet vaperen. In de rookzone mag het wel.”

Rollenspel: mogelijke reacties

Geen probleem, ik wist niet dat het rookvrij is.

Waarom mag ik hier niet roken?

Ik doe toch niets verkeerd!

Ik stoer toch niemand zo!!!

Rollenspel: mogelijke reacties

Ik kom hier om me te amuseren! Laat me gerust!

Heb je niets beter te doen!!?

Waarom zeg je dat tegen mij? Daar zijn er ook zoveel die roken...

Bemoei u met uw eigen zaken!

In de praktijk

Samen,
VAN HOOP
NAAR OVERWINNING

Ensemble,
TRANSFORMONS
L'ESPOIR
EN VICTOIRE

